

Golfstreymurin viknar:

Kaldari veðurlag í Føroyum

Bogi heldur, at hetta kann fáa avleiðingar fyri rákið í heimshøvunum og veðurlagið á jørðini sum heild

Mynd: Jens Kr. Vang

Vísindaligar kann-
ingar vísa, at nøgðin
av heitum sjógvi, um
rekur norðureftir
móti Føroyum, mink-
ar í stórum. Hetta fer
at hava við sær, at

kaldari veður kann
væntast um okkara
leiðir komandi árin

VEÐURLAGS- BROYTINGAR

Stefan í Skorini

– Um eg búði í Føroyum, so hevði eg havt orsök til at stúra fyri gondini. Hesi orðini eigur professarin Richard Seager, ið arbeiðir sum vísindamaður á University of Columbia í USA. Hetta sigur hann um tey nýggjastu kanningarúrslitini, sum føroyski havfrøðingurin Bogi Hansen saman við skotskum og norskum granskarum er komin fram til.

Rákið linkar

Kanningarúrslitið visir, at nøgðin av køldum sjógvi, sum rekur av norðaru havleiðunum og suðureftir gjøgnum Bankarennuna er munandi minkað seinastu 50 árin. Tilsamans er minkingin í rákinum av køldum sjógvi í minsta lagi 20%. Serliga seinastu fimm árin hevur minkingin tikið dik á seg.

Hetta kann ávirka Golfstreimin, sum syrgir fyri tí milda veðurlagnum, vit hava í Norðurevropa. Minkar rákið frá Golfstreiminum meira, fellur miðalhitið í Føroyum við fleiri stigum. Sambært úrslitinum av vísindaligu kanningunum, er hetta ógvuliga sannlíkt, og vísindamenn hava fyrr gitt, at hetta fór at henda. Hetta er sostatt ein staðfesting av

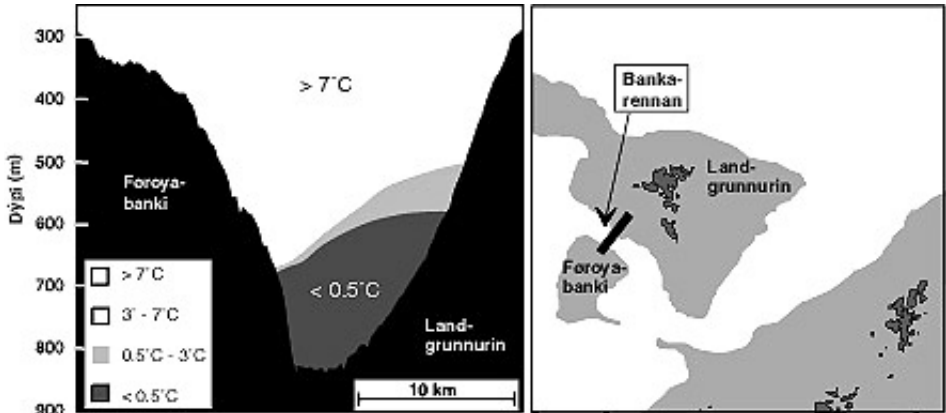
spádómum.

– Umframt at ávirka Golfstreimin, kann minkingin av hesum rákinum eisini ávirka stóru havstreymarnar um allan heim og harvið globala veðurlagið, sigur Bogi Hansen.

– Ávirkanin á heimshøvini og veðurlagið á jørðini sum heild, stavar frá tí, at tað djúpa rákið í Bankarennuni er ein týðandi kelda til endurnýgging av

sjónum í øllum heimshøvunum.

Streymurin ella rákið, sum talan er um, rekur suðureftir úr pólokinum. Norðanfyrri móti Norðarpólinum verður sjógvurin køldur um veturin, og tann kaldi sjógvurin søkkur tí niður á botn. Kaldi sjógvurin rekur síðani út í Atlantshavið gjøgnum Bankarennuna og suðureftir móti Miðkringinum. Haðani rekur heitur

Ein tvørskurður av Bankarennuni. Vinstrumegin sæst hitin av skurðinum. Høgrumegin er skurðurin merktur við ein tjúkkari linju

© 2001

Bogi Hansen, havfrøðingur, hevur saman við Bill Turrell úr Aberdeen og Svein Østerhus úr Bergen staðfest, at rákið av køldum sjógvi gjøgnum Bankarennuna minkar. Hetta hevur við sær, at Golfstreymurin eisini viknar. Við líðina á Boga er streymmátari, sum hevur ligið í Bankarennuni

Mynd: Jens Kr. Vang

sjógvur norðureftir, og tað er hesin streymur, sum veitir hita um okkara leiðir. Tá tann kaldi sjógvurin rekur suðureftir eftir botninum, verður flógvari sjógvur sogin inn á vatnsskorpuni fyri at halda javnvág. Tann sjógvurin, sum verður sogin inn í erva, er heitur sjógvur úr Atlantshavinum. Tað er hann, sum ger, at vit hava so lýggjan sjógv og so heitt veðurlag, sum vit hava. Havast skal í huga, at suðurendin av Grønlandi liggur sunnanfyrri Føroyar, og har reka ísfjall framvið. Tá rákið eftir botninum minkar, má rákið á vatnsskorpuni eisini minka.

Mátangarnar hava verið samanbornar við mátingar hjá veðurskipinum M, sum norðmenn eiga. Veðurskipið hevur mátað, hvussu tungur sjógvurin er á ymsum dýpum í Norskahavinum. Tað er í veruleikanum hetta, sum drivur rákið.

Djúpa rákið er minkað støðugt seinastu hálvu øldina, men serliga tey seinastu fimm árin visir tað seg, at minkingin er størri, sambært mátingunum.

Orsøkin

Tað er møgult, at rákið linkar av nátturligum ávum, men einki er, sum bendir á hetta. Heldur er tað sannlíkt, at hetta stavar frá dálking og vakstrarhúsárininum. Vakstrarhúsáriníð hevur við sær, at jørðin gerst heitari. Tá bráðnar ísurin við pólarar minkar tí, og sjógvurin gerst lættari, jú

minni salt er í honum. Tá sjógvurin lætnar søkkur hann ikki eins lætt, og rekur hann tí ikki líkar hart.

Broytingar hava altíð verið í hesum rákinum og í Golfstreiminum, og granskarar siga seg ikki hava nakað ítøkiligt prógv fyri, at broytingin er íkomin av dálking. Um Golfstreymurin heldur fram við at minka, kann tað hava álvarsamar avleiðingar fyri djóra- og plantulívið.

Allur heimurin hitnar spakuliga orsakað av vakstrarhúsárininum. Tó er ikki heitari í Føroyum nú enn fyri 70 árum síðani. Orsøkin er helst, at upphitingin av heiminum verður mótvirk-að av tí viknaða Golfstreiminum.

Føroysk sjúkrasystir skrivar søgu

Føroysk sjúkrasystir verður umborð, tá fyrsti boripallurin um stutta tíð kemur inn í føroyskt sjóoki.

Tað verður Anna Maria Simonsen, sum er á veg til Aberdeen, haðani hon leygardagin skal umborð á boripallin, ið liggur í Írlandi. Har skal hon starvast sum sjúkrasystir.

Anna Maria hevur drúgvur royndir sum sjúkrasystir, harafturat hevur hon luttekið á oljuskeiði og fekk fyrst í juni prógv sum fyrsta føroyska umhvørvis-sjúkrasystirin.

Nýtt

Sunnudags-
Buffet

- hvønn sunnudag frá kl. 12.30

Sum nakað nýtt bjóða vit fram stórt sjálvstøðuborð hvønn sunnudag við bæði heitum og køldum rættum, umframt at vit hava fjøllbroyta matarskrá. Eisini ber til at fáa mat út úr húsinum.

MIO • BRAVO
RESTAURANT

Tel 31 97 67

Vælkomin...

Casablanca

Music Café & Restaurant

Tórshavn 11 • Td. 31 96 96